

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

STEVI.—NO. 968.

CHICAGO, ILL., 1. APRILA (APRIL 1), 1926.

LETO—VOL. XXI.

Upravništvo (Office) 2639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

ZAPRAVLJANJE ENERGIJE.

Predstavite si mogočen slap. Noč in dan drvi navzdol vodna sila. Ako ničesar ne goni, je to zapravljanje energije. Sila, na ta način izgubljena, je za vedno izgubljena. Energija, ki jo predstavljajo premogovi skladi v zemlji, je shranjena, ker čaka, da se jo izkoplje in porabi pozneje. Sila slapov je izgubljena in samo s to silo, ki drvi neporabljena po vodopadih, bi človeštvo lahko neizmerno izboljšalo svoj položaj.

Para ni nova. Človek jo pozna od časa ko je iznašel ogenj. Ni pa poznal sile pare, in zato je ostal pri svojem primitivnem orodju dolga stoletja in tisočletja. Ko je iznašel, da se da energija pare vporabiti v njegov dobrobit, je bila izvedena ena najdalekosežnejših revolucij v ekonomskem razvoju človeka in njegove družbe.

Ogromne piramide, mesta, gradove, velikanske trdnjave preteklosti, je zgradil človek preteklosti z rokami, s fizično silo. Trpel je, trpel tako zelo, da je bil zaslužjen v trpljenju. Stroji kar jih je bilo so bili primitivni in človeku niso olajšali trdega dela.

Para je bila prva energija, ki jo je človek upregel da je delala zanj. Poznal je sicer že prej druge sile, npr. vodopade in veter, ki pa z daleka niso predstavljale tega kakor para. Z iznajdbo energije pare so pričele prepregati kontinente železne ceste. Na morju so se mesto jadrenic pojavile parne ladje, ki so v teku razvoja postajale večje in večje ter se spremenile v kolosalne zgradbe, v katerih prebiva tisoče ljudi. Opremljene so z vsemi modernimi pripomočki, ki jih more dati akumulacija energije — para in elektrika.

Iznajdba elektrike je pomenila drug velikanski korak naprej. In elektrifikacija je šele v povojih. Velikanska bremena fizičnega dela je že odvzela človeštvu. In odvzame mu lahko praktično vsa, kot je tako jasno razkladal sloviti veščak in iznajditelj na polju elektrotehnike pokojni dr. Karl P. Steinmetz.

Po slapovih Niagare se pretaka ogromno neporabljene energije. Steinmetz je dejal, da bi mogla v sedanji uredbi izgubljena energija, ki drvi po slapovih Niagare in drugih vodopadih po vzhodu, napraviti v ekonomskem sistemu, ki

ne bi baziral na profitu in izkoriščanju človeka, družbi ogromne ugodnosti. Ker teh ugodnosti povprečen človek danes še ne more pojmiti, pusti, da se zapravlja energija ki bi mu če bi bil pametnejši pomagala v raj kakršen je sploh mogoč na svetu. Energija, ki jo predstavljajo premog, olje in elektrika, je energija, ki je ustvarila današnjo civilizacijo in dala podlago bodoči civilizaciji. Odpravila je telesno suženjstvo in ustvarila mezžno suženjstvo. Mezžno suženjstvo, četudi predstavlja za delavsko ljudstvo vse kaj drugega kakor idealno uredbo, je vendarle korak naprej od nekdanje telesne sužnosti. Če je bil mogoč ta korak, zakaj ne drugi? Zakaj ne bi mogel človek vseh teh nepreglednih, njemu poznanih in še nepoznanih energij, vpsoliti sebi v prid, v prid vsemu človeštvu in zgraditi uredbo, v kateri bo živel kot človek?

Posebna tehnična komisija ruskih znanstvenikov je dobila od sovjetske vlade nalogo oceniti hidro-električne sile v sovjetski Rusiji. Po dokončanih študijah je poročala, da predstavljajo 64,850,000 konjskih sil, kar je 50% več kot so ocenjene enake sile v Zedinjenih državah. Večina teh ogromnih vodnih sil v sovjetski Rusiji je še neporabljenih — kvečjemu da gonijo žage in mline. Z neporabljeno energijo, ki drvi po slapovih, bi se moglo producirati dovolj električnega toka za vso Rusijo. Vse železnice, vse tovarne in vse stroje bi lahko gnala električna sila, producirana z vodno silo. Vsa Rusija bi bila lahko razsvetljena z elektriko, in vsak dom bi lahko imel električne stroje za izvrševanje dela katerega se danes izvršuje z rokami, če ne bi bil človek še vedno tako primitiven in se s tako težavo pomikal naprej.

Sovjetska vlada ima v svojem ekonomskem programu ogromen načrt, obsegajoč vse prostrano ozemlje ki ga ima pod svojo kontrolo — elektrifikacijo Rusije.

Nemčija, Zedinjene države in nekaj drugih dežel je na polju elektrotehnike doseglo že velikanske uspehe. Ampak večina energije se še vedno po nepotrebnem zapravlja, ali se jo pusti da se izgublja popolnoma. Ostala služi v prvi vrsti profitu in potem šele ljudstvu.

V zadnji svetovni vojni je bilo zapravljen

ogromne reke človeške, tehnične in narurne energije — drvila je po veličastnih slapovih navzdol kakor drvi reka po slapu ki ne goni ničesar — izgubljena, po nepotrebnem zapravljena sila. Vse znanje, vse sile so bile vposljene v naporih destrukcije in danes, leta po vojni, človeštvo še vedno trpi posledice in jih bo trpelo še dolgo let.

Po porodu kapitalizma se je pojavila nova sila — proletariat, ki je gradil in zgradil današnjo industrialno družbo. Mogočna reka je proletariat, goni tovarne in vse obrate, ampak tiste svoje sile, ki bi lahko njemu koristile, večinoma pušča da drve navzdol po slapu neporabljene.

V sedanjem času bi proletariat lahko veliko storil sebi v prid, ker je veliko izkusil in se veliko šolal. Razen tega pozna razvoj in zakone razvoja. Pa vendar izgleda, kakor da še ne pozna teh stvari, da se še ni dovolj šolal in zato troši svoje energije sebi in vsej človeški družbi v škodo, razen tistemu delu, kateremu je edini cilj profit in ki živi od profita.

Šola je draga in sloni na izkušnjah ter na eksperimentih vseh časov. Človek, sam na sebi energija, umska in fizična, je dosegel to kar ima z umsko in fizično energijo. Umska energija je upregla vse druge sile v službo človeka, ni pa še upregla človekovega razuma v toliki meri, da bi človek delal za človeštvo enako kakor zase. Energija človeka je danes v veliki meri še energija živalskih pohleptov in to je treba poraziti, zato da nastane boljša družba, ki bo vredna človeškega človeka.

Fašistične unije v Italiji edino "legalne".

Italija ima danes postavbo, ki določa, da se smejo podjetniki pogajati samo s fašističnimi unijami in da smejo delavci zahtevati (kolikor pač smejo zahtevati pod fašizmom) samo pod okriljem fašističnih unij. S tem so vse druge unije postavljene izven zakona. Zveze pojetnikov so že prej pristale v ta pogoj, pač ker se jim izplača. Zakon nadalje zabranjuje stavke, razen v skrajnih slučajih. Spori med delavci in delodajalci se morajo reševati na konferencah in potom razsodišč. Ko je Mussolini zahteval od zbornice sprejem tega zakona, je rohnol proti socializmu, češ, "da je socialistično pridiganje razrednega boja pogubno za delavce in delodajalce." Mussolini je za kooperacijo delavcev s kapitalisti, za utrditev kapitalizma v modernih oblikah, in za gotove socialne reforme, ki so mogoče pod kapitalizmom. Zanimivo je, da je skoro ves svoj govor posvetil napadanju na socialistične teorije o ekonomskem razvoju. Ni rekel, da je kapitalizem večni, pač pa, da bo živel še mnogo stoletij predno ga nadomesti kak drug sistem. Na-

dalje je nekdanji voditelj italijanskih radikalnih ekstremistov dejal: Kooperacija med razredi je fundamentalno načelo fašističnega sindikalizma. Delo in kapital si nista sovražnika. Oba predstavljata vsaki svoj razred, ki izpopolnjujeta drug drugega."

Italijanska industrija je danes ravno tako regulirana z zakoni kakor vse drugo politično in gospodarsko življenje v Italiji. Kapitalistični interesi so zadovoljni, ker vedo, da se jim pod Mussolinijem ni bati in da so dobro zavarovani. Ali Mussoliniji, ki jih zgodovina precej pozna, niso trajni, ampak samo začasen pojav.

Bergerjeva predloga za zavarovanje delavcev.

V kongresu je precej progresivcev toda en sam socialist — Victor L. Berger iz Wisconsin. Drugi so ali republikanci ali demokratje. Nekaj je med njimi, kot že rečeno, "progresivcev", ki se včasih nočejo pokoriti ukazom Morganovih diktatorjev. Republikanska in demokratska stranka je ena stranka z dvema imeni. Razdeljena je na dvojce radi interesov kapitalistične politike. Kadar bo ameriško ljudstvo to igro spoznalo in se pridružilo svoji, to je socialistični stranki, bo nastala iz obeh kapitalističnih samo ena stranka. To se je že zgodilo v Minnesoti, Wisconsinu, North Dakoti in nekaterih drugih krajih, kjer so napredne sile pričele ogrožati večino kapitalističnih strank.

Victor L. Berger ni samo socialistični kongresnik, ampak je eden najrazumnejših članov poslanske zbornice. Je tudi eden izmed najdelavnejših in edini, ki dela izključno za ljudske interese. To mu je mogoče zato ker je socialist in izvoljen kot socialist. On za svoj mandat ni odgovoren bosom republikanske ali demokratske stranke, ampak socialistični stranki v Wisconsinu in direktno volilcem.

Ta Berger je eden izmed oni redkih poslancev, katerega ime je redno v listih. Zastopan je v njih radi svojih predlogov, ki jih kapitalistično časopisje ne more ignorirati. Meseca marca je sodrug Berger zopet predložil načrt socialnega zavarovanja za delavce. Kajpada, socialistični predlog, za katerega se intresi, ki so poslali v kongres ostale poslance, ne navdušujejo. Ampak delavstvu bi vendarle koristil, če bi bil sprejet. Bergerjeva predloga določa, da bi vsi delavci, ki delajo za dnevno plačo, dobivali po šestdesetih letih starosti penzijo od države. Tisti kateri bi jo ne bili potrebni, bi jo ne dobivali. Tisti ki so jo potrebni, ki so se v šestdesetih letih zgarali za druge, bi dobivali, če bi bil Bergerjev načrt sprejet, \$8 na teden. To je zelo malo, ampak Berger je predložil načrt v taki obliki da prisili tiste ki se slikajo za ljudske prijatelje pokazati svojo barvo.

En sam Berger socialist je za ameriško delavstvo v kongresu vreden več kakor dva ducata "progresivnih" kongresnikov, kateri so bili indoširani od unijskih voditeljev, češ, da so vredni zaupanja. Letos so kongresne volitve. Glasujte povsod za naše kandidate, kajti delavce ki glasuje za kandidate kapitalističnih strank, vrže svoj glas proč in ob enem igra vlogo hlapca in nevedneža.

POTVARJANJE ZGODOVINE.

(Predaval *Ivan Molek* v klubu št. 1. J. S. Z. dne 26. februarja 1926 v Chicagu, Ill.)

(Nadaljevanje.)

Isto velja tudi za druga ljudstva. Splošno zgodovino iz vseh časov zadnjih pettisoč let je treba šele odkriti in nanovo spisati. Kajti to, kar imamo danes, je le zgodovina vladajočih razredov, deloma potvorjena in v interesu vladarjev prikrojena zgodovina, ki sloni na zmotah, napačnih premisah in ne na dejstvih. Zgodovina Združenih držav je stara komaj 150 let in tudi ta nosi pečat tiste interpretacije, ki jo zahtevajo gospodarski interesi vladajočih slojev. Ameriški zgodovinar odeva revolucionarne očete z nekako svetniško gloriozno in našteva njihove vrline ter dobre strani, njihove slabe strani pa zamolči, dasi je znano, da so vsi imeli več ali manj napak, ki so vplivale na javno življenje. Zgodovinar ne pove, da so se revolucionarni očeti po zmagi nad Angleži dolgo časa prepirali, če bo neodvisna Amerika republika ali monarhija. In kar je glavno, zgodovinar ne navaja pravih vzrokov revolucije Američanov. Vzroki so bili ekonomski, ne politični. Prvi borci za odpravo zamorske sužnosti so v zgodovini še danes prikazani kot zločinci; vsak general v ameriških vojnah ima več važnosti kot ti možje.

Zgodovina v merodajnih knjigah, kolikor je ni falzificirane, je napačno interpretirana ali raztolmačena. To so tista zamazana očala, skozi katera moramo gledati, kadar pogledamo v prošlost. Zgodovina je polna džingoizma, šovinizma in pasjeponižnih poklonov mogotcem, dočim prezira prave boritelje za prava zatiranih slojev in prezira veleume, ki so se poganjali in trpeli za luč resnice in napredek človeštva. Zgodovina je spisana na principu, kakor da so od vseh začetkov bili hlapci in gospodarji na svetu, kakor da tako mora biti, ker drugače ni mogoče in kakor da so neke zunanje sile vplivale na razvoj človeštva in so vladarji, pooblaščen od zunanjih sil, vodili tok razmer.

Vse to je zmota. Ako hočemo zgodovino prav razumeti, jo moramo tolmačiti edino v luči naravnega sociološkega zakona, katerega sta odkrila Karl Marks in Friderik Engels in prvič dala svetu leta 1848. To je materialistično pojmovanje zgodovine ali ekonomski determinizem. Princip tega zakona je sledeči:

„Obstoječa oblika ekonomske produkcije in izmenjave in iz te sledeče socialne organizacije v vsaki zgodovinski dobi tvori podlago, na kateri je zgrajena zgodovina političnega in razumniškega gibanja v dotični dobi; edino ta podlaga nam more pojasniti potek zgodovine. Vsa zgodovina človeštva (po razpadu primitivne komunistične družbe) je zgodovina razrednega boja

med izkoriščevalci in izkoriščanci ter vladarji in podaniki; zgodovina razrednega boja tvori razvoj, ki je danes dosegel štadij, ko izkoriščen in potlačen razred — proletarijat — se ne more več osvoboditi drugače, kakor če istočasno in enkrat za vselej osvobodi človeško družbo v splošnem iz ekonomskega sistema izkoriščanja in razrednega boja.”

Samo na podlagi tega principa moremo prav pojmiti in umevati zgodovino. Edino na podlagi ekonomskega determinizma lahko pravilno tolmačimo vse pojave in velike zgodovinske dogodke v vseh dobah odkar obstoji socialna organizacija človeštva. Materijalne razmere so bile tiste, iz katerih so potekale vse druge razmere od vseh začetkov. Priznam, da je vplivalo podnebje, da so vplivala tla, krajevni odnošaji in iz mentalne konfuzije se pojavljajoče religiozne ideje na razvoj socialne organizacije, ampak vse to in drugo so postranski faktorji.

Človek se je ločil od živali in postal pravi človek ne tedaj, ko je shodil po dveh ali morda tedaj, ko je razvil jezik in začel abstraktno misliti, temveč tedaj, ko je naredil orodje, s katerim je lahko izdelal drugo orodje. Orodje za izdelovanje orodja je meja med človekom in živalmi. So živali, ki tudi imajo orodje, toda to orodje se nikdar ne izboljša in je vedno v istem primitivnem stanju. Človek je pa svoje orodje izboljšal; s tem je obogatil svoje izkustvo in znanje ter razvil govor in možnost kombiniranja misli.

Sledimo potem človeku in človeškim rodovom skozi vse dolge dobe in videli bomo, da ti isti ljudje in oni rodovi, ki so imeli najboljše orodje za pridobivanje materialnih potrebščin, so najbolj napredovali in zmagovali v boju za obstanek. Rod, ki je odkril poljedelstvo, je prvi bil gospodar zemlje in utemeljitelj stalnih naselbin. Rod, ki je prvi odkril železo, je položil temelj politični državi in civilizaciji. Stara egipčanska civilizacija je cvetela in propadala z močjo in sušo ob reki Nil. Ta reka, ne bogovi, je dajala sedem debelih in sedem suhih krav. Stara Palestina, dežela mleka in medu, ni bila prokleta radi tega, ker so Izraelci molili zlato tele in od časa do časa pozabili na Jehovo, pač pa radi tega, ker je bila cesta med Azijo in Afriko, po kateri so roparski poglavarji roparskih narodov hodili ropat drug k drugemu. Razne vojne med Grki in Perzi so bile vojne za gospodarsko premoč. Kartaginci ali Punci na severnem obrežju Afrike so bili Angleži starega veka, ki so mislili, da je Sredozemsko morje njihovo jezero. Rimljani so pa hoteli morje zase. Sledile so tri velike vojne, ki so uničile Punce.

(Konec prihodnjič.)

Kapitalizem ni samo hijena, ki ti gloje kosti, temveč zahteva za beraške cente še dušo po vrhu.

Ali bodo ostali pri svojem "pozivu"?

Frank Zaitz.

Nasprotniki socialistov v SNPJ. so bili in so večinoma ljudje, ki imajo ali koristolovske namene, ali so reakcionarji in klerikalci, ali bosi v kaki trustjanski domeni, in pa vsi tisti ki napadajo kar je na svetu pametnega vsled svoje nevednosti in pa zato ker jim je tako prirojeno ali pa ker so tako naučeni.

Poslednja leta se je del nasprotnikov socialistov prelevil v "komuniste". Ne v tiste komuniste, ki se bore proti krivicam sedanje ekonomske uredbe, ampak v "komuniste", kakršni so v zavezništvu reakcije. Te "komuniste" in nekaj nesvobodomiselnih "svobodomislecev" (takih ki k maši ne hodijo) vodijo v borbi proti socializmu in proti napredku v SNPJ. importirani "komunisti" — nečlani SNPJ. Pričakovali so že v Waukeganu sijajne zmage. Ali igra ki jo vodi jo je tako prozorno umazana, da je pametnim ni bilo težko spoznati, in to je vzrok, da ni dobila toliko pristašev kot so igralci pričakovali, vzlic temu, da jim je šlo precej stvari, živih in drugačnih, na roko.

Notranji boji kot taki so v kvar vsaki organizaciji. Če količikaj mogoče, je boljše da rešuje svoje zadeve brez strupenih medsebojnih napadov, brez natolčevanj in brez bojev iz katerih sije sovraštvo, zlobnost in strast. Ali za inteligentno polemičen boj, kadar mora biti, je treba dveh razumnih struj, teh "dveh" pa v jugoslovanski javnosti v Ameriki ni.

V SNPJ. v pravem pomenu besede ni notranjih bojev. Boje proti nji vodijo zunanji elementi — klerikalci in "komunisti", s katerimi je v zvezi par "vplivnih" progresivcev, ki imajo to veliko napako, da niso progresivni. V ostalem so vsi takozvani notranji boji veliko bolj osebni kakor načelni. Zakaj, bom ob priliki pojasnil v drugih člankih in pa na debati, ako se protivniki ne bodo umaknili. Nasprotniki socialistov v SNPJ., kar jih je v SNPJ., namreč nasprotnikov, so pod duhovnim vodstvom nečlanov. Klerikalni so podložni frančiškanskemu generalnemu štabu, "progresivnim" pa poveljuje "časnikarski poročevalec" s konvencije SNPJ. v Waukeganu. Načelen je ta boj samo v toliko, v kolikor se tiče protisocialističnih grup, katere imajo za svoj skupen cilj ubiti vpliv članov sodrugov v SNPJ. in se polastiti kontrole, toda ne iz načelnih, ampak iz koristolovskih in reakcionarnih razlogov. Od naše strani je ta boj načelen, ker v drugačne boje ne verujemo.

V ta namen so na konvenciji v Waukeganu ustanovili "progresivni" blok, ki pa ni progresi-

ral iz Waukegana, ampak zašel nekam v Michiganko jezero in utonil. Samo njegov duh poskuša strašiti. Glasilo tega "progresivnega" bloka v pokoju je "D.S.", katere interes ni da se SNPJ. razvija in raste v duhu kakor ga ima sedaj (ima pa ga premalo), ampak da pride ali pod "Radnikovo" kontrolo, če pa je to nedosegljivo, tedaj naj zmaga v nji vsaj skrajna reakcija.

Sedanji urednik "D.S." pripoveduje teden za tednom o korupciji socialistov v SNPJ. in o drugih njihovih lopovščinah. Grozne reči so bile že priobčene ter govorjene, in če bi bilo le nekaj tega res kar piše, je skrajni čas, da se socialiste spravi za zidove v interesu SNPJ. Da pokaže svoj pogum, je pripravljen celo debatirati, odklanja pa debatirati o SNPJ. pred članstvom SNPJ. On je za "splošno" debato s temo, "po kakšnih potih mora hoditi delavstvo da pride v socializem", kar pa ni drugega kakor "pesek v oči", s katerim ne bo nikogar več preslepil.

On "razkrinkava" socialiste v SNPJ. Razkrinkava jih največ v "D.S." in pa na hrvaških shodih. Bilo bi na mestu, da jih prične razkrinkavati tudi na debatah pred članstvom SNPJ. Zato mu je bila na njegov poziv "za debato" predlagana sledeča tema:

**SOCIALISTI V SNPJ. RAVNAJO NEPOŠTE-
NO Z JEDNOTINO IMOVINO IN SI JO PRI-
LAŠČAJO; NJENO ČLANSTVO PRODAJAJO
AMERIŠKI BURŽVAZIJI; NJHOVA TAKTI-
KA JE IZDAJALSKA ZA ČLANSTVO SNPJ.
KATEREGA TVORIJO DELAVCI IN ZA
OSTALI DELAVSKI RAZRED.**

Ako Chas. Novak in njegovi neprogresivni zavezniki niso strahopetci, ako upajo trditi iz oči kar trdijo v listu in v ožji ustmeni agitaciji, bodo sprejeli to temo, šli debatirati pred članstvo SNPJ. in razgalili lopovščine socialistične korumpirane mašine. Ako Chas. Novak to temo in pogoje sprejme, se bo debata vršila eno nedeljo popoldne v Chicagu, prvič ker sva oba v Chicagu, drugič ker je "jedro" neprogresivnega bloka SNPJ. v Chicagu, in tretjič, ker od tu izvirajo vse intrige, — kakšne, to vedo prizadeti in drugi. V Chicagu je nad tisoč članov in članic SNPJ. Več sto jih je v okoliških društvih. Vse to članstvo tvorijo delavci. Protivnik se torej ne more izgovarjati, da bi bila ta debata pred članstvom SNPJ. debata za zaprtimi vratmi. Svoj boj v "D.S." je s svojimi zavezniki koncentriral na socialiste v SNPJ. Debata mu nudi priliko socialiste razkrinkati ustmeno pred članstvom. Ako se mu to posreči, ga bo dobil na svojo stran, neprogresivni blok pa je na njegovi strani v vsakem slučaju, kar mu bo v slučaju poraza vsekakor v veliko tolažbo. Torej, ali ostanete pri pozivu in sprejmete predlagano temo?

Petletno premirje na antracitnih poljih.

Anton Garden.

Še ni dolgo — komaj nekaj tednov — odkar je bilo vprašanje antracitnega premoga javen problem. Za časa zadnje premogarske stavke na antracitnem ali trdem premogovem polju se je več ali manj zanimala cela dežela za to vprašanje, ki pa ni bilo novo; spravila ga je ponovno na površje skoro šest mesecev trajajoča stavka. Kljub temu, da se trdi premog rabi v splošnem v vseh Združenih državah, so bile najbolj prizadete vzhodne države, katere navadno rabijo, posebno za domačo uporabo, skoro izključno trdi premog. Naravno, da je bilo zanimanje za to stavko poleg stavkovnega okrožja največje v teh, od pomankanja premoga najbolj prizadetih krajih. In ravno tako tudi, da bolj kot je ljudstvo v teh državah čutilo "pinch" stavke v obliki pomanjkanja trdega premoga ter v oderuških cenah zanj (dokler niso njegove zaloge pošle) in za razne "substitutes" ali nadomestila, največ v obliki mehkega premoga in koksa, bolj se je zanimalo za stavko, katere je bila pravi Gordijev voz.

Ali zanimanje za potek in končanje te stavke ni bilo socialno inteligentno, razen od strani majhne socialno misleče skupine ljudi. To nam priča žalosten fakt, da je takoj po zaključku stavke ves hrup in šum od strani prizadetega ljudstva izginil, kot izgine prikazen. In to največ radi kapitalistično moronske mentalnosti ljudstva na eni strani in na drugi, kar je odsev prve, radi tega ker je bilo zanimanje vseh prizadetih skupin vkoreninjeno v njih posebne in ožje po stavki prizadete interese. Te skupine in njih ožji interesi se dele v tri grupe: prvo tvorijo konzumenti trdega premoga, drugo stavkarji, in tretjo lastniki antracitnih premogovnikov (kapitalisti). Poleg teh glavnih skupin so se ob času zadnje stavke pojavile še dve drugi ali "ekstra" skupini — kar se navadno zgodi ob vsaki večji stavki, posebno še ako se ista vrši v eni izmed glavnih industrij kot premogovna industrija — zastopajoč "javne" ali "ljudske" interese.

Ena izmed zadnjih dveh "ekstra" ali "zunanjih" skupin navadno sestoji iz vplivnih višjih uradnikov, kot npr. guvernerja, kongresnika ali senatorja, člana kabineta ali predsednika Združenih držav, kateri igra ali igrajo vlogo posredovalca, navadno v "interesu ljudstva" (konzumentov) po splošno znani formuli "v vsestransko zadovoljnost". O fundamentalni kontradikciji te formule ni tukaj govora in ravno tako tudi ne o navadni kapitalistični pristranosti teh "ljudskih" zastopnikov. Fakt je, da v slučaju uspešnega zbljižanja obeh bojujočih struj, kar je materialen pripomoček za končanje stavke, da si tak posredovalec splete večjo politično slavo, kar za njega pomeni večjo politično karijero in kar je navadno glavni motiv njegovega posredovanja. Da je bilo v zadnji antracitni stavki več aspirantov za posredovanje je splošno znano; ali materialnega uspeha niso imeli še celo guverner Pinchot ne, kljub tem da se je močno prizadeval končati stavko in v splošnem tudi v resnici dobro zastopal ljudske interese, namreč interese konzumentov in antracitnih premogarjev. Njegov skrbno izdelan načrt za poravnavo konflikta in njegovo prizadevanje v izrednem zasedanju pennsylvanske legislature v to smer je bilo fun-

damentalnega značaja. Ali direktno tudi on ni imel uspeha in njegov politični kapital je toraj ničeven. Vzlic dejstvu, da je Coolidge, kateri je izmed vseh dose-danjih predsednikov Združenih držav v najpopolnejši meri orodje ameriškega kapitalizma, spretno držal roke proč od stavke, mu je kapitalistično časopisje vseeno pripisovalo vso zaslugo za poravnavo stavke.

Druga izmed teh dveh "ekstra" skupin, katere se je "od zunaj" pečala s vprašanjem kako poravnati stavko, je sestojala od socialno mislečih intelektualcev, ki se zbirajo okrog "Lige za industrialno demokracijo". Ta organizacija, ki je intelektualno krilo ameriškega socialističnega gibanja, je v to svrhu izvolila poseben odbor, katerega naloga je bila izdelanje načrta na podlagi specialne študije. Izmed vseh objavljenih načrtov v svrhu poravnave stavke (in teh je bilo vsaj pet) je bil načrt tega odbora, po mojem mnenju vsaj, najdalekosežnejši in najfinejši, bodisi od strani interesov antracitnih premogarjev kot konzumentov. Kak upliv je ta načrt naredil na voditelje premogarjev mi ni znano, ker ga niso komentirali v javnosti. Njegove glavne točke so bile, organiziranje stalne komisije na principu enakega zastopstva premogarjev in lastnikov industrije; njena naloga bi bila, (1.) študiranje delavnih razmer in produkcijskih metod; (2.) na podlagi teh študij podati sugestije upravi rovov za ekonomično obratovanje industrije in (3.), podati v določeni dobi pred potekom tekočega kontrakta definitiven načrt za doseg nadaljnjega medsebojnega sporazuma. Za funkcioniranje te komisije bi vsaka stranka prispevala \$50,000. Nadalje je ta načrt določal priznanje "check-off-a" po operatorjih pri vsakem rovu kjer se premogari izrečejo zanj s tričetrtinsko večino; takojšnje petdesetcentno povišanje dnevnih plač in pozneje pa revidiranje vseh plač za kontraktno delo bodisi navzdol ali navzgor. Z nekaterimi izjemami je sličen načrt predložil tudi guverner Pinchot; ali pri poravnavi stavke se ni vpoštevalo nobenega izmed teh načrtov. Opočnili je še, da sta oba načrta zahtevala popoln dostop do poslovnih knjig po komisiji in seveda pri tej točki zadela na sršenovo gnezdo. To je namreč zadnja točka, na katero bi operatorji prostovoljno pristali; pokazati njih profite!

Kot že omenjeno, je bila ta stavka od prvega do zadnjega dne Gordijev voz: zavozlana in misterična kot malo stavk in polna dinamita. Brezuspješna pogajanja so se vršila, z večjimi ali manjšimi presledki, od julija 1925 pa skoro do zadnjega dne. Radi izredne bojevitosti obeh strank, in posebno še od strani premogarskih baronov, je konferenca za konferenco naselila na kleše; in ob času ko je opazovalec najmanj pričakoval sporazuma, je časopisje nekega jutra sporočilo, da je nova pogodba že skoro dodelana, ter da bo podpisana še isti dan!

Zadnja drama — ali je bila tragedija? — na antracitnem polju je bila toraj zaključena s perfektno finezo. Bila je vseskozi zanimiva; v prvi polovici radi splošne neživahnosti velikega kolosa in v drugi, radi stopnjevalne realizacije o resnosti borbe in preteči nevarnosti katere je grozila rudarski organizaciji s potekom stavke. Paradoksa je bila popolna. S prvega je bila stavka za premogarije "počitnice" (povprečno delajo premogari na antracitnih poljih okrog 270 dni na leto, nekateri več nekateri manj). In od začetka je vse kazalo da stavka ne bo dolgotrajna — dva ali tri mesece, dokler ne se izčrpa precej velika zaloga trdega premoga. To mišljenje, ki je bilo splošno, je dalo tudi povod govorici, da je bil med zastopniki rudarjev (Lewisom) in

lastniki industrije tajen sporazum, kateri naj bi bil dal povod za stavko in prvi vrsti z namenom, da se izčrpajo nagromadene zaloge premoga. Ko hitro se to zgodi, se je domnevalo, bo tudi konec stavke. Da je tak sporazum obstal dvomim, ker poznejši razvoj stavke odvrča vsako podlago za tako domnevanje. Prvič je stavka trajala okrog tri mesece dalj kot pa zaloge trdega premoga; in drugič ni nikakega dvoma, da so imeli operatorji namen in dobro izdalen načrt za uničenje rudarske organizacije na antracitnem polju. Evidence za to je dovolj. Da se jim ni posrečilo izvesti načrta, se je zahvaliti vztrajnosti in solidarnosti premogarjev ter mnogim delavskim organizacijam, katere so ob kritični uri priskočile stavkarjem finančno na pomoč. In ko so baroni premoga in velebankirji videli, da je domalega vse organizirano delavstvo pričelo materialno potpirati stavkarje, so izprevideli vso futilnost v nadaljevanje boja.

Na vprašanje, kdo je zmagal v tem boju, je odgovor v prvi vrsti odvisen s kakega vidika človek gleda na stavko. Ako se vpoštevajo prvotne zahteve premogarjev, oni gotovo niso zmagali; ako se pa na drugi vpoštevajo zahteve in načrti lastnikov industrije, ni zmaga tudi na njih strani. Stavka se je toraj končala s kompromisom. Glavne zahteve premogarjev so bile "check-off" in povišanje plač. Kot znano, so se stavkarji vrnili na delo po stari plačilni lestvici; ako so dosegli "check-off", je pa za enkrat še odprto vprašanje. Voditelji premogarske organizacije trdijo da, ali v podpisani pogodbi ni ta zahteva nikjer direktno omenjena. Na drugi strani je bila glavna zahteva lastnikov prisilna arbitražna, kakor tudi ne zvišanje plač. Zadnje so dosigli, ali v prvi so docela pogoreli. In ker je bila prisilna arbitražna njih glavna zahteva, njih "trumpf" karta, se iz tega lahko sklepa, da je bila zmaga, ako se to sploh more tako imenovati, na strani premogarjev.

Stavka sama na sebi je bila popolno razočaranje za vse socialno misleče ljudi. In Debsovo odprto pismo na premogarje po končanju boja je bilo povsem na mestu in vredno splošnega komentarja, posebno od strani premogarjev. On označuje tekočo ali novo pogodbo za dobo petih let, "petletno premirje". Ko pride ta doba bodo premogarji in ameriško ljudstvo stali pred enakim problemom kot pretekli borbi. Socializacija rudnikov je edino zdravilo. Premogarji, oz. njihovi zastopniki, niso še nikdar imeli lepše prilike uspešno spraviti to vprašanje pred ameriško javnost v toliki meri kot za časa zadnje stavke. Kakor je ameriško ljudstvo v splošnem brezbrizno za vsa socialna vprašanja, bi bilo ob času stavke z oddihom sprejelo to idejo ter razmotrivalo o nji. Glavni voditelji premogarjev so o tem seveda skrbno molčali in to radi tega, ker so ji po večini nasprotni, kot je kapitalizem sam nasproten ideji socializacije industrije. Ali si bodo premogarji to tudi zapomnili?

Premogarska organizacija je toraj srečno prestala zadnjo krizo na antracitnem polju. Za časa petletnega premirja si bodo premogarji nabrali novih moči in sredstev za nadaljevanje boja, ki jih čaka ob koncu te dobe. Ameriško ljudstvo bo še nadalje plačevalo oderuške cene za premog z običajnim godrnjanjem in zračalo krivdo za visoke cene enako na premogarje, kot na lastnike premoga in špekulante. Veliko težja usoda čaka organizirane premogarje na poljih mekkega premoga. Prihodnje leto, ako ne prej, bodo bili odprti boj za obstanek rudarske organizacije. A merry world indeed.

LJUBLJANSKI TIPI

Satirično-psihološki obrazi.

Spisal Josip Suchy.

(Nadaljevanje.)

Nekdanja "spehkamra" na rotovžu.

Prav za prav so bili vendar patriarhalčno lepi časi, ko je v stari kot lahkomišljeni razvpiti Ljubljani za vse nočne junake zadostoval še stari, skoraj bi rekel dobrovoljni občinski zapor na ljubljanskem rotovžu. Pretepali so se vedno radi v mestu dobrodušnosti in v gotovih dnevih tedna ali sezije so bile krvave glave, razbite šipe, odlomljene noge miz in stolov in ubiti kozarci skoraj na dnevnem redu. In kaj se je zgodilo?

"Fajmoštrov" vajenec je prihitel na rotovž, ter tam v klasični kratkosti raportiral: "Sliš' te, naš gospod se priporoča ter prosi, da bi koga k nam poslali, on gav Janez razbija, kelnerca ima že luknjo v glavi, pa hitro pridite!" "Inspekcijon", ki je bil že vaje teh dnevno-nočnih usans, je nemo poslušal ter po daljšem odmoru odgovoril s prezirljivim glasom: "pridem pogledat", nakar se je zdehaje vzdignil s klopi, na kateri je do sedaj smrčal in spal, pomignil policaju, ki je bil ravno prost, to se pravi, ki je ravno kibiciral svojim tarokirajočim tovarišem, in pomožna četa, broječa dva moža, se je odpravila na ogled.

Ako se je obojici posrečilo ongavga Janeza ali sploh dotičnega zabavljivca, pretepača in nočnega nepokojneža zalotiti in flagranti, tedaj je organ zakona prijel dotičnika za ovratnik suknjiča, ga vrge v naročje pred vratmi stoječega policaja, čigar obligatna funkcija se je sedaj začela s tem, da je zločinca ne baš rahlo otipal po glavi ter ga izpodbudil s par sunki pod rebra, nato pobiral raz tal onemoglega, omenjeno proceduro še dva- ali trikrat ponovil ter mu naposled s strogim poudarkom lastnega polnooblastja ukazal, da nastopi neizogibno pot, kateri ukaz je podkrepil z besedami: "marš naprej, lump, falot zanikarni, baraba ljubljanska!"

In to je učinkovalo. Inkulpat, ki so se ga prej vsi bali kakor čaruge, je ponižno se uklonivši "oblastnim" navodilom potrpežljivo stopical pred neprestano preklinjajočim in s strani ga bunkajočim stražnikom. Energični potegljaj za zvonec in papa Pirh, za take v svojem koledarju rdeče podčrtane noči popolnoma previden, t. j. pripravljen in opremljen s spodnjimi hlačami, copatami, nočno haljo in s korobačem v roki je odprl ter v svoji godrnjivosti vprašal reprezentanta lokalne hermandade: "Kaj še ni miru! Kaj pa spet prinesete lepega? Aha, ongavga Janeza, no da, tega je še manjkalo, da bo ragu gotov — le not ž njim — tako! in jezik za zobmi, drugače bo pel tale korobač. Lahko noč, gospodje!"

Organi, splašeni iz svojega kontemplativnega nočnega miru in radi tega prekomerno renčavi so hlamudrali nazaj na svoja uradna ležišča, dočim je vražjedivji papa Pirh, sedaj vsemogočni gospodar, označil novodošlecu s par sunki v lakotnice pot — v špekamro. Ključavnica je zahreščala, omrežena vrata so se na pol odprla in "prirastek" je spomočjo brce pod pokoleno sfrčal v temno past. Gostje, ki so na pogradih spali spanje pravičnih, so morda mrmrali nad nezajeljenim prenaseljenjem hospica. Drugega dne je de-

žurni "vertravtar" s pomočjo policija enega za drugim potegnil iz brloga, nakar se je inkvizicija pričela.

In zgodovina je nevzdržno nadaljevala svojo pot.—

Huppa-Huppa.

Novomodni "huppa-huppa" je na svoji turneji za-vojeval naposled tudi naše dične amaconke, pričenshi pri trinajstletni pupi pa vse do prezrelih matron. Klicu zapeljive sirene se je odzvalo vse, kar je sicer v diko parketnim tlom — in preko teh še nebroj drugih. To je bilo vrvenja v neki ljubljanski kavarni, ko se je tako okrog desete z vseh odprtih vsul v kavarno kaleidoskop huppa-huppa antuziastk. Mičen pogled na razgaljenost, na razpoloženost, na oble gornje lakti, na rožnato pobarvana lica in razpaljene oči naših dobrorejenk, na pristrčno-zahrbtno pozdravljanje in pomežikavanje p. n. gospodov soprogov, varuhov, kavalirjev, na naše galantne, galonirane in dovzetne parketne mladiče, skratka na ves ta huppa-huppa tingeltangel. Bliskoma so bili zavzeti vsi razpoložljivi prostori v kavarni, kakor vrabci, če jim vržeš perišč drobtinice. Seveda sparoma, vsaka ob roki svojega. Sparoma so sedli, sparoma so sedeli in sparoma odšli, čim je prestal odmor. Čudil sem se, videč toliko reprezentantinj "nevarne" starosti in onih že preko te. Vse v grand-gali, odnosno v "letenskih" oblekah. Odkrita povedano, dolgo sem premišljeval, kaj bi moglo vplivati, da se za ples izven obilgatnih parketnih levov in levinj interesirajo tudi zrele in prezrele mamice in matrone. Pa mi je povedal natak, da je ravnokar bil na razporedu — huppa-huppa. To mi je reklo vse, namreč mojemu doumevanju huppa-huppa plesa. Predstavljam si namreč, da je to neka vrsta galopne poskočnice, ki učinkuje, da se mahoma ustavi poapnenje odvodnice, da se učvrsti krvotok in da se olajša prebava. Slednji učinek mi je raztolmačil ono veliko število 80 do 100 kilogramskih huppa-huppa mas. Med temi sem sicer pogrešal marsikako markantno ljubljansko debelino, no pa je bilo zraven vendar še precejšnje število onih kandidatij parne kopeli v Frančiškanski ulici, ki so si do sedaj "teret života" preganjale s paro in z masazo. Huppa-huppa je najboljši nadomestek za parne kopeli. Ta učinkovitost huppa-huppa plesa se nanaša seveda le na starejše kalibre, dočim je pri mladih, mlajših in najmlajših povsem druga. Pri tej pasmi plesalk učinkuje huppa-huppa deloma senzitivno-senzualno, deloma seksualno. Pa saj ni čuda, ko pa je pri tem poskočnem galopu celokupni cerebralni aparat zaposlen. Tako si namreč predstavljam učinek jaz, sicer pa ne vem, da li domneva odgovarja istini. Pa bo najbrž tako.

Rekapitulacija: huppa-huppa je zelo prikladen teren za gojitev rogov in rožičkov. Varuj se!

Julki!*

"Julietta reйна, grassa né magra, bella, el viso tondo. Tra l'onde di lascivi amori lusingando i desiri, uccise i cuori."

Nápolitanska narodna.

Spominjam se tistega dne, ko si stopila v naš krog kot da bi bilo včera. Zibala so se tla in ječale so stopnice, ko si silo svoje telesnosti napotila do nas. Bodi pozdravljena! Marsikak pogled se je poglobil v tajinstvenost tvojih oči, bodreč te, da vrneš, da kvitiraš ne mi pozdrav. Ni zastoj apeliralo oko na tvojo ljudo-milost, ni iskalo zastoj plamenečega in vzpodbujajo-

čega žara tvojih čarobnih oči. In vplašeno nad tolikim čarom je nehoti zastrmelo oko liki žrtev, ki zre v kačo, nezavedajoč se, da jo bo bržčas požrla. Tako si učinkovala na vsakogar, ki se je drznil dvigniti svoj pogled v tebe, boginjo. In zapalila si svetožar v drugem svojem domovju, kjer so dolgo pogrešali iskre. Zavladala si širom svoje druge domovine. Kdo te ne pozna danes, kdo ne spremlja tvoj stasiti ponos po patriarhaličnih ulicah velemesta Le petit Parisa? Ti uzrujavaš srca ubogega moškega spola. Se-li zavedaš, da si zločinka, da hotoma uničuješ ves moški spol, ki je zapadel tvoji osveti! Ti čarodejka, ki s čašo opojnosti v rokah gaziš preko trupel — tra l'onde di lascivi amori lusingando i desiri — usmrčaš srca! Nehaj, zakaj tvoje zločestvo je priklopelo do vrha in osveta zanemarjenega ženskega sveta je na pohodu. Ne plaši tolikih žrtev, boginja, zadovolj se, ako bije za tebe le eno ranjenih src; uvidi pogibelnost, ki preži izza vsakega vogala na tebe in one, ki slede tvojim stopinjam. Pomisli, da je bolje imeti vrabca v roki, nego na strehi. Spametuj se — če sme sploh smrtnik tebi, čarodejka, svetovati — in ne stopaj po ulicah, kakor da bi hotela reči: "Evo me, kaj košta svet?" Ne proži svoje bujne grudi v megleno jutro in v solnčni dan, ne razgali oble lakti, da ne pomnožiš žrtev. Ne oblači se, da vsakdo trpinov lahko nemoteno motri konture, ki so dika dražestni boginji in vredne zgolj le pogleda bogov-sovrstnikov! Ne obračaj svojih bujnih oči po svetu kakor Pavliha, ki mu je svetovala mati, da naj meče volovske oči po cerkvi, če hoče dobiti nevesto; pa je šel in kupil pri mesarju volovske oči ter jih metal po ženskem svetu v cerkvi. — Ogrni se v tajinstveno kopreno, ki pristojta boginji, ako in kadar biva med smrtniki, in ne razgali se, ako ne pred onim, ki edini misli, da ima patent náte.

Julka, reйна Julietta, ti naš ponos in naša dika: pozdravljena! (Konec prihodnjič.)

Lore in drugi bivši komunisti za "novo" stranko.

Komunistični listi so poročali, da poskušajo "bivši" komunisti v New Yorku organizirati novo stranko, ki bo kakor W. P. "edino prava". Voditelj gibanja za ustanovitev nove stranke je baje Ludwig Lore, urednik newyorške "Volkszeitung"; Lore je bil do prošle jeseni član eksekutive Workers' Party in eden njenih vodilnih članov. Konvencija ga je morala na pritisk iz Moskve izključiti iz eksekutive in W. P. radi njegove opozicije proti Ruthenbergovi taktiki, katero je krstil za skrajno škodljivo in oportunistično. Z izključenjem Loreja je Workers' Party izgubila ne le Loreja ampak tudi enega svojih največjih dnevnikov (Volkszeitung) in nemško federacijo, ki je bila pod Lorejevimi vodstvom.

Sestanek za organiziranje nove stranke je indorsirala tudi "Delavska komunistična stranka Amerike". (Poleg od moskovske internacionale priznane Workers' Party obstoji v tej deželi tudi "delavska komunistična stranka", ki je proti W. P. v boju in ji predbaciva, da je zatajila komunistična načela ter postala navadna reformistična oportunistična skupina.)

Vodilni duhovi za organiziranje še ene "delavske" stranke so kot poroča "D. W." Ludwig Lore, Harry Watson, Louis Boudin in drugi, prejšnji člani W. P.

* Tehta 120 kg.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

DNE 18. APRILA "ZARJIN" KONCERT V CLEVELANDU.

CLEVELAND, O. — Redki so slovenski pevski zbori v Ameriki, ki bi bili tako poznani kakor je "Zarja". Ustanovljena je bila pred desetimi leti v mejah kluba št. 27 JSZ. Bila je ves čas aktiven pevski zbor, dika tukajšnje naselbine in organizacije iz katere izhaja. Koncerti "Zarje" so bili vedno na dobrem glasu, ker so bili res koncerti. Nastopi mešanega in moškega zbora, dueti in solospeli, vse je bilo na vsakem koncertu pazno izbrano in pripravljeno. Tako je "Zarja" skozi deset let svojega obstoja skrbela za gojitev petja v slovenskem Clevelandu. Priredila je vrsto svojih koncertov, največkrat po dva na leto, in sodelovala na priredbah slovenskih in drugih organizacij. Med slednjimi naj omenim City Women Club in pa Debsov shod v mestnem avditoriju. "Zarja" je v prvi vrsti slovenskih pevskih društev in s ponosom gleda na svojo desetletno zgodovino.

Slavnost desetletnice bo obhajala v nedeljo 18. aprila s koncertno prireditvijo v Slovenskem narodnem domu. Ni treba naglašati, da bo za to priliko program še bogatejši kakor na prejšnjih "Zarjinih" koncertih. Med drugimi bo na sporedu tudi arija "Kovačev študent" iz opere "Gorenjski slavček". Ne le petje, ampak izvajanje vsega prizora. Natančneje bo sporočeno v programu.

Clevelandsko slovensko občinstvo opozarjamo na ta slavnostni koncert našega pevskega zbora "Zarja" in pričakujemo, da se bo odzvalo njenemu vabilu na udeležbo enako prijazno kakor se je "Zarja" vselej in povsod v interesu naselbine in njenih ustanov. Vsakdo ki ga poseti, bo zadovoljen, ker se mu ne bo treba mučiti na sedežih, ampak bo sledil koncertu z zadovoljstvom in bo vesel da se ga je udeležil. — *John Krebelj.*

FRLANU V SVARILO IN PODUK.

NEFFS, O. — "Radnik" z dne 6. marca je priobčil od tukaj dopis pod katerim je podpisan Fr. Frlan. Dopisnik napada naš socialistični klub in s. Naceta Žlemlbergerja ter Antona Gardna. Nace Žlemlberger je nam čestital na ustanovitvi kluba, in to je ujezilo dičnega Frlana. Kdo je Frlan? Domišljav človek, zaveden od demagoške pisave v Radniku. Zasluga za delavski pokret nima in težko da jih bo kedaj imel, kar potrjuje način po katerem napada resnične borce. Kdo je Nace Žlemlberger? Človek, ki je bil že pred desetletji aktiven v delavskem gibanju in se boril ko je bilo zelo nevarno biti socialist. Ko v Zedinjenih državah še ni bilo nikakih Frlanov in "ektremistov" njegovega kova, je bil Nace že v bojni fronti na evropskih industrialnih bojiščih; ko je prišel v Zedinjene države, je nadaljeval z bojem, in to je bilo par desetletij nazaj. Frlan sodruha Žlemlbergerja s svojimi otročjimi dovtipi ne more razaliti.

Kdo je Anton Garden? Frlan v "Radniku" piše da trguje z "munšajnom". Kdor Gardna pozna ve, da je trditev zlagana, kajti Garden se ni še nikoli pečal s ta-

kim biznisom, niti se ne navdušuje "za pijačo". S. Garden poziva obrekovalce, da naj mu dokažejo kar so ga obdolžili, toda obrekovalci bodo molčali — češ, ako imaš denar, pa toži! S. Garden je bil tu in nam pomagal organizirati klub; vsled tega se je zameril Frlanu in "Radniku". Ko so mislili da imajo priliko udariti po njemu, pa so udarili. Vpliva, ki ga ima med poštenim delavstvom, mu ne boste vzeli.

Frlanu svetujem, da prekliče svoje obrekovanje, ako misli da je poštenjak. Če ne bo preklical, bo s tem samo potrdil da je karakter kakršne zbirajo okrog sebe Bartuloviči in Ziniči za svoje provokatorske namene.

Člani kluba JSZ. v Neffsu smo pristopili v socialistično stranko s poštenimi nagibi. Pristopili smo, da se v mejah socialistične organizacije borimo proti kapitalističnemu sistemu in za socializem. Ne iščemo frakcijskih bojev, ne odobravamo bojev med brati, in zato obsojamo izivanja in provokacije v "Radniku".

Vsi naši člani so pristopili prostovoljno, kar vi o svojih ne morete trditi. So slučajji kjer ste zapisali za svoje člane ljudi ne da bi prizadeti to vedeli.

Frlan se jezi, ker se je ustanovil soc. klub, kajti Frlanova naloga in njegovih pristašev je — ovirati socialistično stranko v njenem boju proti kapitalizmu.

Naj končam in Frlana še enkrat pozivam, da prekliče svoje laži, ali pa bo ostal na njemu madež, ki ga ne bo mogel nikoli več izbrisati.

John Mauri, tajnik kluba št. 26 JSZ.

PRVOMAJSKA SLAVNOST V CLEVELANDU.

CLEVELAND, O. — Jugoslovansko delavstvo v Clevelandu in okolici opozarjamo na prvomajsko slavnost ki jo priredita kluba št. 27 in 49 JSZ. v Clevelandu v Slov. narodnem domu. Sodrugi v Clevelandu in Collinwoodu, napravimo iz te slavnosti živo manifestacijo našega preporoda! Veliko je naše polje in veliko bi morali delati. Prostora za aktivne člane je v obeh klubih mnogo in vsakdo, ki hoče delati z nami, je nam dobrodošel.

Odbor, ki ima nalogo izdelati program, bo izvršil svoje, od članstva obeh klubov se pa pričakuje, da agitira za čimvečjo udeležbo.

Listu v podporo.

VI. Izkaz.

CHICAGO, ILL.: John Rudman	2.25
LYONS, ILL.: Frank Molan	2.00
MUSE, PA.: August Spelich	1.00
CANONSBURG, PA.: Po \$1; Frank Jereb, Frank Pogorelnik; po 50c: John Koklic, John Pustovrh, Louis Bradač, Josef Šajn, skupaj	4.00
BINGHAM CANYON, UTAH.: Joseph Kopesec	.25
SHEBOYGAN, WIS.: John Rupnik	.25
RENTON, PA.: Anton Chater	1.00
CLEVELAND, O.: Louis Skuber	.25
STRABANE, PA.: John Jereb	.50
CLEVELAND, O.: Anton Pucelj	1.10
Skupaj	\$ 12.60
Prejšnji izkaz	265.49
Skupaj	\$278.09

DELOVANJE KONFERENCE J. S. Z. v PA. IN PRIPOROČILA KLUBOM IN ČLANSTVU.

Poročali smo, da je meadowlandska konferenca J. S. Z. za zapadno Pennsylvanijo zaključila, da se njeno prihodnje zborovanje vrši v Pittsburghu v nedeljo dne 2. maja dopoldne. Isti čas v istem poslopju se bo vršila konvencija socialistične stranke, katera se prične dne 1. maja.

Naša konferenca 2. maja bo zadnja pred zborom JSZ., ki se prične dne 4. julija. Dnevni red bo imela obširen in da bomo opravili čim več dela, je potrebno da se je zastopniki udeležijo točno ob naznanjeni uri (ob 10. dopoldne.)

O vsem tem je bilo poročano marčni seji kluba št. 118 JSZ. v Canonsburgu, ki je načrte in nasvete vzela z veseljem na znanje, kajti ta klub je eden izmed tistih ki se živo zanima za delovanje Konference in za vse socialistične aktivnosti.

Letošnja konvencija socialistične stranke pomeni važen dogodek v naši stranki in v ameriškem delavskem gibanju. Število članov je v preteklem letu na podlagi poročila iz urada S. S. naraslo za štiri tisoč, in to večinoma poslednje mesece pretečenega leta. Sedaj je v teku nova kampanja, katere namen je dobiti stranki do 1. maja pet tisoč novih članov. Pred nami so veliki boji, katere bo vodila za delavstvo socialistična stranka pod svojim praporom, kajti takozvani progresivci so se ustrašili in se umaknili v "nestrankarstvo". Konvencija nas mora še posebno zanimati zato, ker se bo vršila v naši sredi.

Klub JSZ. v Canonsburgu je izvolil štiri zastopnike za konferenco v Pittsburghu. Enako kakor ta naj store ostali klubi. Konferenca v Pittsburghu naj bo res reprezentativna.

Apeliramo tudi na društva Izobraževalne akcije JSZ., naj ne prezro biti zastopana dne 2. maja v Pittsburghu s svojimi delegati. Pokažimo ameriškim sodrugom, ki bodo tiste dni na strankini konvenciji, da nas ni malo, da smo aktivni in da je jugoslovansko delavstvo zapadne Pennsylvanije zavedno in aktivno v socialističnih vrstah.

Zadnja konferenca v Meadowlandsu, ki se je vršila 7. marca, je razmislila o naših bodočih načrtih ter o sodelovanju Konference s soc. stranko za časa njene konvencije v Pittsburghu, in pri tem morala ujemno razpravljati tudi o sredstvih. Delegatje in drugje, ki se udeležujejo naših zborovanj, žrtvujejo gmotno kolikor morejo. Imamo pa izdatke, za katerih pokritje je treba najti širše vire. Za časa konvencije bomo imeli precej izrednih agitacijskih stroškov, zato je meadowlandsko zborovanje JSZ. sklenilo priporočati klubom, da naj vsaki prispeva kolikor v danih razmerah more v konferenčno blagajno. V tem oziru kakor v agitaciji apeliramo za sodelovanje na vse klube, posamezne sodruge in somišljenike. Kjer mogoče, naj klubi prirede zabavo, koncert ali kako drugo priredbo, katere prebitok ali del prebitka naj bi naklonil konferenčni organizaciji. Pošljite vse prispevke nekaj časa pred konvencijo, da bomo mogli na podlagi naših gmotnih virov sklepati, v čem in koliko lahko nudimo stranki svojo pomoč v materialnem oziru.

Dne 2. maja zvečer se bo vršil velik banket pod avspicijo pittsburske organizacije soc. stranke, katerega se udeležijo vsi delegatje strankine konvencije in številni drugi sodrugje in somišljeniki. Banket, ki se

je vršil za časa konvencije soc. stranke 1. 1924 v Clevelandu, je bil kot je poročalo časopisje nekaj veličastnega. Sodrugi v tem delu Penne, ki so aktivni v pripravljalnem delu, pravijo, da bo ta nadkrilil vse dosedanje. Na priporočilo ameriških sodrugov smo za jugoslovanske sodruge rezervirali na tem banketu posebno mizo. Vsakdo naših članov ali somišljenikov, ki se tega banketa udeleži, naj se prijavi podpisanemu dva tedna pred 2. majem in ob enem pošlje \$2, kolikor je vstopnina na banket. Ta vsota pokrije vso potrebo. Na banketu bodo govorili razni vodilni sodrugje, med njimi Debs. Imeli bomo pevske in druge točke, s katerimi bodo prireditelji iznenadili udeležence. Sodrugi, udeležite se tega banketa in mi prijavite svoj namen pravočasno.

Na kratko naj resumiram: Pomnite, da se prihodnja konferenca klubov JSZ. in društev Izobraževalne akcije JSZ. vrši v nedeljo dne 2. maja in da se prične točno ob 10. dopoldne. Popoldne je shod. Zvečer banket, kot že pojasnjeno. Ne pozabite, da potrebuje Konferenčna organizacija vašo finančno pomoč. Priredite zabavo, ako mogoče, ali prispevajte takoj če klubova blagajna dopušča. Kjer ni mogoče ne to ne ono, naj sodrugje organizirajo kampanjo za zbiranje prispevkov ter nabrano vsoto pošljejo tajniku skupno z imeni prispevatelev. Prispevki in imena prispevatelev bodo poročana na konferenci, oziroma v Proletarcu.

Sodrugi, leto 1926 naj pomeni več dela pod okriljem naše Konference, več članov za soc. stranko, več naročnikov za naše liste kot so "Proletarec", "American Appeal" in "New Leader" ter več klubov v naših naselbinah.

John Terčelj, Box 22, Strabane, Pa.

Agitatorji na delu.

Naročnin so poslali:

Frances A. Tuchar, na agitaciji v La Salle in Oglesby, Illinois	15
John Bozieh, Coolinwood, O.	7
Anton Žagar, Chicago, Ill.	6
Anton Debevc, Sheboygan, Wis.	6
John Volk, Cleveland, Ohio	6
K. Erznožnik, Red Lodge, Mont.	6
John Shabus, Milwaukee, Wis.	6
Frances Zakovšek, North Chicago, Ill.	5
John Krebelj, Cleveland, O.	4
Lucas Butya, Moon Run, Pa.	3
John Kobal, Johnstown, Pa.	3
John Jereb, Strabane, Pa.	2
John Chervan, Claytonia, Pa.	2
Frank Petavs, Little Falls, N. Y.	2
Marko Tekavz, Canonsburg, Pa.	2
John Kosin, Girard, O.	2
John Robich, Yukon, Pa.	1
Anton Chater, Renton, Pa.	1
Frank Homar, Sublet, Wyo.	1
John Kopriva, Raton, N. Mex.	1
Frank Sedminek, Adamsburg, Pa.	1
Frank Oblak, Detroit, Mich.	1
Louis Britz, Lawrence, Pa.	1
Frank Perko, Milwaukee, Wis.	1
Max Martz, Buhl, Minn.	1
Frank Nagode, Sheboygan, Wis.	1
Frank Žerovec, Kenosha, Wis.	1
Joseph Britz, Export, Pa.	1
Frank Rataic, Forest City, Pa.	1

ZAPISNIK SEJE EKSEKUTIVE J. S. Z.

dne 17. februarja 1926.

Navzoči Alesh, Godina, Tauchar, B. Novak, Zaitz, Thaler, Olip, Florjančič in tajnik Pogorelec; upravniki A. Zagar. Predseduje Fr. Tauchar.

Dopisi: Tajnik čita naznanilo o razpisu volitev za delegate na konvencijo soc. stranke dne 1. maja v Pittsburghu. Nato pojasnjuje, da je naša federacija upravičena do enega delegata. Godina predlaga, da se ga pošlje. Sprejeto. Zaitz predlaga, da se poveri ta mandat Chas. Pogorelcu, ker je v navadi, da zastopajo federacije na konvencijah soc. stranke tajniki. Predlog po kratki razpravi sprejet.

Sledi poročilo tajnika C. Pogorelca, ki pravi, da seja eksekutive ni bila sklicana toliko časa radi tega ker je bil na agitaciji in potem ko se je vrnil zelo zaposlen, zaposleni pa so bili tudi drugi člani, tako da bi bilo težko spraviti vse skupaj ob enem in istem času. — Situacija v JSZ. je precej dobra. Poroča obširno o svoji agitaciji ter njenem rezultatu. Zveza je od zadnje seja narasla za dvanajst klubov. V članstvu ne naraščamo toliko, ker so v tem oziru prizadeti radi brezposelnosti in prekinjenja obrata klubi v premogovnih okrožjih. Od 30. oktobra so se organizirali klubi v sledečih naselbinah: Noble, Fairpoint, Maynard, Bridgeport, Blaine, Piney Fork, Power Point in Neffs, O.; Triadelphia, W. Va.; Bridgeville, Pa.; Livingston, Ill.; Sublet, Wyo. JSZ. ima danes petdeset aktivnih klubov z okrog 900 člani. Osem klubov je neaktivnih radi prej omenjenih vzrokov. Vsled brezbržnosti sta neaktivna kluba v Breezy Hill in Arma, Kansas.

V "Izobraževalni akciji JSZ." je bilo prošlo leto včlanjenih 71 društev, 11 klubov in 13 posameznikov, ki so skupno prispevali v njen fond \$940.09.

Prispevki v organizatorični fond, iz katerega smo pokrili izdatke ki smo jih imeli z letaki JSZ., izdanimi v zadnjih mesecih pretečenega leta, so do danes znašali \$365.22.

Poroča nadalje, da se je udeležil seja eksekutive soc. stranke radi vprašanja večje gnotne podpore naši federaciji. Zaključila je, da ostane popust federacijam od vsake članarine do konvencije stranke kakor je sedaj.

Za nadzorni odbor poročata B. Novak in Godina, katerih finančno poročilo je seja sprejela na znanje.

Sledi razprava o razpečavanju brošur in knjig, katere je v drugi polovici preteklega leta razposlala JSZ. društvam "Izobraževalne akcije". Se sklene plačati "Proletarcu" za porabljeno literaturo \$200.

F. Zaitz poroča za stavbinski odsek, da se je do 1. januarja pridružilo akciji za dom JSZ. in "Proletarca" ter vzelo deleže sedemnajst klubov, eno podporno društvo ter 34 posameznikov. Natančno poročilo je priobčil v "Proletarcu" z dne 21. januarja. Omenja še, da bodo razpravljali o Domu na konferencah v Girardu, O. in v Meadowlandsu, kolikor bo pač dopuščal čas. Agitacije za stvar še nismo razvili kakor bi bilo potrebno, morali pa bomo storiti več to leto.

Olip vpraša, čemu se ni še poslalo cirkularjev članom kluba št. 1 v pogledu te akcije in se pozvalo na sodelovanje vse tiste ki še niso vzeli deležev. Zaitz mu pojasni, da se to zgodi ali v teh tednih ni bilo časa. Aleš pravi, da se bo moral odbor shajati večkrat skupaj in razpravljati, kako stvar čimhitreje tirati naprej. Olip izvaja, da bo treba več aktivnosti pri naših klubih; je mnenja, da nekateri nimajo nobenih priredb, kar je

slabo z agitacijskega in gospodarskega stališča. Z dohodki od same članarine ne bodo mogli pokrivati izdatkov agitacije, še manj pa bi mogli vzeti in plačati deleže za Dom. Na zboru bomo morali o tem precej razpravljati. Tauchar govori v sorodnem smislu.

Olip poroča v imenu prosvetnega odseka. Sledi razprava, v kateri slika s. Pogorelec, da je prišlo v tem in v preteklem letu na tajništvo precej dela v pogledu dramatike, deklamacij in koncertov. Klubi in društva vprašujejo za igre, vloge, deklamacije, navodila in note, in mi jim ustrezemo kolikor nam dopuščajo viri in čas.

Aleš govori o našem bodočem zboru. Po razpravi zaključeno, da se ga skliče kot določajo pravila; vršil se bo dne 3.—4.—5. julija. Na vrsto pride vprašanje sedeža zbora. Mesta Cleveland, Detroit in Chicago so bila nominirana na prošlem zboru, katere gredo sedaj članstvu JSZ. na referendum. Tozadevne glasovnice se takoj razpošlje. Godina predlaga, da naj se vrše volitve delegatov aprila in maja. Sprejeto. Aleš predlaga, naj glede poslovnika, dnevnega reda in referatov sklepa bodoča seja. Načrt predloži tajništvo. Sprejeto. Zajec predlaga, naj se izvoli poseben odbor za pravila. Aleš dodatno predlaga, da naj se revidirana pravila predloži sei eksekutive dva meseca pred zborom. Oba predloga sprejeta. V odboru za pravila so Pogorelec, Olip in Zaitz.

Aleš izvaja, da moramo pred zborom razviti čim obširnejšo kampanjo za pridobivanje novih članov. C. Pogorelec pravi, da se iz urada stori kolikor največ more, gledali pa bomo, da bo kampanja bolj sistematična. Pisal bo tudi Konferencam JSZ. in klubom, da se agitacijo v vseh ozirih poveča in s tem pojača in utrdi našo Zvezo. Razpravlja se še o letakih in drugih načinih agitacije. Konec seja.

ČLANSTVU KLUBA ŠT. 27 J. S. Z. V CLEVELANDU.

CLEVELAND, O. — Ker se bo vršila letos konvencija J.S.Z., ima članstvo odločiti kje naj bo njen sedež. Zadnji zbor je nominiral tri mesta: Detroit, Cleveland in Chicago. Zbor se bo vršil v tistemu izmed teh treh, za katerega bo glasovala večina članstva JSZ.

Prihodnja seja kluba št. 27 se bo vršila v nedeljo dne 11. aprila dopoldne v Slov. nar. domu. Seja bo važna in vas pozivam, da se je udeležite polnoštevilno.

Aprila se prično tudi volitve delegatov za zbor JSZ. Torej je nujno potrebno, da ste dne 11. aprila vsi na sei.

Na tej sei boste čuli poročila o pripravih za našo prvomajsko slavnost in o drugih naših priredbah. Privedite s seboj somišljenike, da postanejo naši člani in aktivni delavci v JSZ. — John Krebelf, tajnik.

KLUB ŠT. 1 ZA PRVOMAJSKO ŠTEVILKO.

CHICAGO, ILL. — Klub št. 1 je na svoji sei dne 26. marca sklenil naročiti 500 izvodov prvomajske številke Proletarca. Sklenil je, da se dá za to izdajo na poziv upravnštva in uredništva, ki je bil poslan vsem klubom, tudi slikati. Svojo sliko v nji bo imel med drugimi tudi naš pevski zbor "Sava". Novih članov je pristopilo pet. Seje se je udeležilo petdeset članov in in članic.

Klub št. 1 priredi enkrat v poletju, ako mogoče dne 30. in 31. maja, izlet v La Salle in meseca avgusta v Milwaukee. — P. O.

Letošnja prvomajska številka "Proletarca".

Malokdaj je bil socialistični pokret in "Proletarec" v jugoslovanski javnosti v Ameriki toliko napadan kakor danes. Vzlic temu se število njegovih naročnikov veča in klubi JSZ. postajajo aktivnejši.

Letošnja prvomajska številka "Proletarca" bo v glavnem posvečena aktivnostim naprednega delavskega življa v naših naselbinah. Lanska je imela bogato vsebino; vključevala je več člankov zgodovinske vrednosti, mnogo poučnega gradiva, dopisov, ilustracij itd. Letošnja jo bo nadkrilila, ker verujemo v izboljševanje vsega kar je na svetu. Kar je slabega in neizboljšljivega, mora izginiti.

Naročila, ki prihajajo za prvomajsko izdajo "Proletarca", so letos nadvse razveseljiva. Društva, klubi in posamezniki, ki naročil še niso poslali, naj jih pošljejo čim prej. Večja naročila, ki smo jih dobili dosedaj, so:

Izvodov	
Društvo Sloga št. 1 JPZ, Sloga, Milwaukee, Wis.	400
Klub št. 1 JSZ, Chicago, Ill.	500
Klub št. 27 JSZ, Cleveland, O.	400
John M. Stonich, Pueblo, Colo.	100
Dr. št. 142 SNPJ., Forest City, Pa.	100
Dr. št. 16 SNPJ., Milwaukee, Wis.	100
Dr. št. 39 SNPJ., Chicago, Ill., (za vsakega člana, ki ne prejema "Proletarca" en iztis, okrog sto izvodov)	100
Klub št. 22 JSZ, Chisholm, Minn.	100
Dr. št. 131 SNPJ., Chicago, Ill.	25
Dr. št. 86 SNPJ., Chicago, Ill.	50
Dr. št. 6 SNPJ., Morgan, Pa.	50
Klub št. 235 JSZ, Sheboygan, Wis.	50
Dr. št. 13 SNPJ., Bridgeport, O.	25
Dr. št. 104 SNPJ., West Allis, Wis.	25
Dr. št. 64 SNPJ., West Newton, Pa.	50
Dr. št. 321 SNPJ., Warren, O.	25
Klub št. 222, Girard, O.	50
Dr. št. 87 SNPJ., Herminie, Pa.	50
Dr. št. 81 SNPJ., Red Lodge, Mont.	25
Dr. št. 419 SNPJ., Harwick, Pa.	50
Rok Božičnik, Nokomis, Ill.	50
Dr. št. 268 SNPJ., Ely, Minn.	50
J. Repovi, Taylorville, Ill.	20
John Mauri, Neffs, O.	15
Mary Fradel, Latrobe, Pa.	12
Dr. št. 34 SNPJ., Indianapolis, Ind.	10
Dr. št. 3 SNPJ., Johnstown, Pa.	10
John Kobal, Johnstown, Pa.	10
Dr. št. 54 SNPJ., Glencoe, O.	10
Dr. št. 177 SNPJ., Reliance, Wyo.	10
John Sular, Gross, Kans.	10
Dr. št. 74 SNPJ., Virden, Ill.	10
John Bukovec, Johnstown, Pa.	10
John Grum, S. Superior, Wyo.	10
Dr. št. 221 SNPJ., Terre Haute, Ind.	10
Matt Arnold, Herminie, Pa.	10

Poleg teh je več sto naročil od enega do 10 izvodov. Mnogi naročniki so se že odzvali na naš apel in poslali naročila in vsote v fond za pokritje izdatkov ki jih ima uprava s prvomajsko izdajo. Skoro vsak naročnik, ki je dosedaj poslal naročilo, je naročil enega ali več izvodov prvomajske številke svojcem v starem kraju. Ako vi še niste med njimi, porabite cirkular katerega ste prejeli in nam ga pošljite z naslovi naročnikov ter vsoto.

Cene prvomajski številki "Proletarca" so sledeče:

Posamezen iztis stane	\$.25
Za inozemstvo	.30
10 iztisov	2.30
25 iztisov	5.50
50 iztisov	9.50
100 iztisov	17.00
250 iztisov	37.00
500 iztisov	65.00
1000 iztisov	100.00

Za v stari kraj je naročnina 30c za en izvod. Pošljite nam samo natančen naslov vsake osebe kateri naročite prvomajsko številko "Proletarca", bodisi tu ali v inozemstvu, priložite potrebno vsoto, list pa odpošljemo mi. Skoro vsak naročnik ima koga v starem kraju, ki bi mu lahko poslal "Proletarca". Če se oglasi vsaj tisoč naročnikov in naroči vsaki en izvod svojcem v domovini, bo cirkulacija prvomajske številke znatno povečana, obenem pa bi tak način širjenja tega lista pripomogel, da nas bi rojaki onstran morja lažje razumeli ter si predočili boje, ki jih imajo za svoj življenski obstanek jugoslovanski izseljenci v najbogatejši deželi na svetu.

Klubi, pevski zbori in drugi, ki še niso poslali svojih slik za priobčitev v prvomajski številki, naj to store v čimkrajšem času. Kdor ima še kaj oglasov, naj skrbi da pridejo v uredništvo tekom prihodnjih deset dni.

Sotrudniki naj bodo s svojimi spisi za prvomajsko številko gotovi v prihodnjih par dneh ter jih potem nemudoma pošljejo uredništvu.

Agitatorjem, zastopnikom in somišljenikom pa priporočamo, da naj nadaljujejo s kampanjo za razširjenje prvomajske številke "Proletarca" kot so jo začeli, in če to store, bomo dosegli v tem oziru uspeh kakor še nobenkrat doslej.

Naša članska knjižica in njen pomen.

Bili so časi, ko je precej več delavcev v tej deželi nosilo v žepih članske knjižice socialistične stranke kakor danes. Ampak pridejo časi, ko bo takih delavcev, ki znajo stati na svojih nogah in misliti s svojo glavo, veliko več in s tem tudi veliko več članskih kart naše stranke. Tisti ki so si knjižice ohranili skozi vse krize poslednjih let, so preizkušeni v ognju — najljubše in najzavednejši med zavednimi delavci. Ti so predstraža, pionirji in vzgojitelji, ki pripravljajo delavsko ljudstvo na čas, ko se bo moralo odločiti. In odločilo se bo sebi v prilog zato, ker bo imelo organizacijo pripravljeno, program pripravljen in načrte narejene. Zasluga za te priprave gre tistim, ki imajo v svojih žepih članske knjižice socialistične stranke SEDAJ in vsak dan.

Volitve delegatov za VI. redni zbor J. S. Z.

KLUBOM JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE IN DRUŠTVAM "IZOBRAŽEVALNE AKCIJE J. S. Z."

V smislu pravil J. S. Z., člen V., "Zvezin kongres", točka 16, je eksekutiva J. S. Z. razpisala volitve delegatov za VI. redni zbor J. S. Z. ki se bo vršil v dnevih 3., 4 in 5. julija v mestu katerega določi članstvo s splošnim glasovanjem, ki se sedaj vrši.

Pravico do zastopstva na zboru imajo vsi klubi ki niso zaostali s članskimi prispevki dalj kot tri mesece. Vsak klub, ki ima do 50 članov, je upravičen do enega delegata in potem na vsakih nadaljnjih 50 članov enega delegata več.

Vožnje stroške delegatov plača Zveza iz konvenčnega fonda, dnevnice pa plačajo klubi.

Točka 4., tikajoča se delegatov "Izobraževalne akcije", se glasi: "Vsako društvo "Izobraževalne akcije JSZ" je upravičeno poslati delegata na zbor J. S. Z., katerih naziv je "bratski delegatje Izobraževalne akcije J. S. Z." Na zboru imajo posvetovalen glas, v točki dnevnega reda "Izobraževalna akcija" pa imajo pravico staviti predloge in glasovati. Dnevnice in vožnje stroške bratskih delegatov plačajo društva, katera jih pošljejo".

VOLITVE DELEGATOV SE ZAČNO S 1. APRILOM IN KONČAJO Z 31. MAJEM.—Po-verilnice za delegate bodo v kratkem razposlane na vse klube in društva "Izobraževalne akcije". Kadar so volitve končane, naj se ime in naslov delegata takoj sporoči tajništvu J. S. Z.

Dnevni red in poslovnik zbora bo priobčen v kratkem v zveznem glasilu "Proletarcu". Vsi klubi naj gledajo nato, da bodo zastopani na VI. rednem zboru po svojem delegatu. Želeti je tudi, da kolikor več mogoče društev "Izobraževalne akcije" pošlje svoje delegate na ta zbor. Društva, katera ne bi mogla vsled finančnih poteškoč poslati delegata, lahko pošljejo pooblastilo in priporočilo zboru, ali pa delegatu ki ga pooblaste za svojega zastopnika. Imena in naslovi vseh delegatov bodo priobčena v Proletarcu.

TAJNIŠTVO J. S. Z.

PRIHODNJA DRAMSKA PREDSTAVA ORGANIZACIJE ŠT. 20 J. S. Z.

CHICAGO, ILL. —Organizacija št. 20 JSZ., v kateri so naši srbski sodrug, bo imela svojo prihodnjo dramsko predstavo in veselico v nedeljo dne 23. maja v Narodni dvorani. Zabava se prične ob 2:30 popoldne, program pa ob 7. zvečer. Vprizorjena bo igra "Kradljivica". Na sporedu bo tudi nekaj koncertnih točk in govor. Vstopnina v predprodaji je 50c, pri blagajni 60c.

ODZIVI NAROČNIKOV IN SOMIŠLJENIKOV. Prispevki v pokritje izdatkov prvomajske številke "Proletarca".

Naročnikom "Proletarca" je bil poslan apel, da naj za izenačenje razlike med ceno ki jo plačajo za regularnega "Proletarca" in izdatki ki jih imamo s prvomajsko številko "Proletarca", katero dobe vsi naročniki, prispevajo kolikor kdo more. Če ne bi naročniki pomagali kriti te razlike, bi uprava napravila s prvomajsko številko primankljaj, kateremu se želimo izogniti. Sledede je prvi izkaz:

CHICAGO, ILL.: Mary Oven, \$10.50; Frank Udovich, \$5; po \$2: Anton Žagar, Chas. Pogorelec; po \$1: Ivan Beniger, neimenovana; Martin Knaflič, 45c; Frank Pečnik, 30c.

VIRGEN, ILL.: Frank Stempihar, 15c.

CLEVELAND, O.: Frank Mihelich, 25c; Frank Tursich, 20c.

BELAIRE, O.: Louis Pavlinič, \$1.

PINEY FORK, O.: Po 25c: Frank Završnik, J. Robas, J. Oblak, V. Omeitz, skupaj \$1, (poslal F. Završnik).

IOWA CITY, IOWA: Andrew Furlan, \$1.

HARRIETTA, MICH.: Frank Eržen, 25c.

COLUMBUS, KANS.: Frank Čemažar, \$1.

BROWNTON, PA.: Frank Klemenc, 25c.

DELMONT, PA.: Joseph Paulich, 50c.

VANDLING, PA.: Joseph Čebular, 50c.

SHEBOYGAN, WIS.: Matija Urbančič, 50c; Martin Jelenc, 40c; Joseph Urbančič, 10c, skupaj \$1. Skupaj \$29.35.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

of Proletarec, published weekly at 3639 W. 26th Street, Chicago, Ill., April 1st, 1926.

State of Illinois, County of Cook, ss.

Before me, a notary public, in and for the state and county aforesaid, personally appeared Anton Zagar, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the Proletarec and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management, of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to-wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor and business managers are: Publisher, Jugoslav Workmen's Publishing Company, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; editor, Frank Zaitz, 2648 S. Ridgeway Ave.; managing editor, Frank Zaitz, 2648 S. Ridgeway Ave.; business manager, Anton Zagar, 2614 S. Lawndale Ave.

2. That the owners are: (give names and addresses of individual owners, or, if a corporation, give its name and the names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock.) Slovenian Section of the Jugoslav Socialist Federation.

Trustees: John Ollp, 2426 S. Clifton Park Ave.; Frank Alesh, 2124 S. Crawford Ave.; Joseph Oven, 2752 S. Ridgeway Ave.; Philip Godina, 3211 S. Crawford Ave.; Fred A. Vider, 2405 S. Hamlin Ave.; Andrew Kobal, 2657 S. Lawndale Ave.; Donald J. Lotrich, 1937 S. Trumbull Ave. All in Chicago, Ill.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state.) None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest, direct or indirect, in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

ANTON ZAGAR, Business Manager,
Sworn to and subscribed before me this 29th day of March, 1926.
ANTON BINA, Notary Public.
(My commission expires December 20, 1926.)

NAŠI ODRI.

DRAMATIKA V SHEBOYGANU.

Čisto prav in na mestu je, ako rečem, da JSZ. in njeni klubi izvrše poleg agitacijskega in organizatoričnega tudi največ prosvetnega dela v naših naselbinah. Število klubov, ki so aktivni tudi na dramskem polju, se večja. Med te spada tudi klub št. 235 JSZ. v Sheboyganu. Kakor je ta klub še mlad, je izvršil v naselbini mnogo agitacijskega in prosvetnega dela in brez pretiravanja trdim, da ne zaostaja v splošnih aktivnostih za nobenim klubom razen za klubom št. 1. Povedali so mi, da ima danes šestinideset aktivnih članov in članic. Na uspehe tega kluba je ponosen tudi pisec teh vrstic, ki je preje po svojih močeh sodeloval s sodruzi v Sheboyganu. Treba je bilo precej požrtvovalnosti in dela, predno se je organizacija utrdila in postala to kar je danes.

Klub JSZ. v Sheboyganu je v tej sezoni vprizoril tri igre. Prvo dne 13. decembra p. 1., dve pa v nedeljo 21. marca.

Na zadnji priredbi so igrali šaloigro "Trije ženi" (dva dejanja), ki jo je spisal F. S. Tauchar, in pa socialno dramo "Grobovi bodo izpregovorili" (dva dejanja), katero je priredil za naše odre s. A. Slabe po hrvatskem prevodu.

Drama "Grobovi bodo izpregovorili" slika delavsko družino, katero zadenejo vse posledice socialnih hrib v današnji gospodarski uredbi. Tovarnar izpodrine mizarskega mojstra Klariča, katerega pregovori, da naj opusti svojo obrt ter kupi delnice njegovega podjetja, ki bo izdelovalo z modernimi pripomočki enako blago veliko ceneje kakor mojster. Klarič je storil kakor mu je prigovarjal tovarnar. Ampak tovarna je pozneje bankrotirala in delničarji so bili ob sredstva ki so jih dali za lepo tiskane papirje. Tovarnar Reich se je z bankrotom na sleparski način iznebil manjšinskih delničarjev ter si prilastil vsote ki so mu jih dali da je zgradil tovarno. Potem je obnovil obrat, postal kmalu bogataš in vpliven mogočnej. Njegova žena pa je vodila "društvo krščanske dobrotelnosti." Tako se je stari Klarič v poznih svojih letih iznašel v bedi. Njegov sin Ivan, pri kateremu je stanoval, je bil že dolgo med brezposelnimi. Žena mladega Klariča je bila bolehná. Dva otročička sta se igrala in čakala, kedaj jima dajo jesti. Vzlic temu je ta družina prenašala trpljenje z razumevanjem, da ga ni sama kriva, ampak sistem, ki vse skupaj davi. Ničesar si niso očitali, pač pa skušali drug drugega tolažiti, da si vsaj včasí za hip olajšajo duševno bol ter pozabijo na pomankanje. Mladi Klarič je zamanj iskal dela, kajti bila je industrialna kriza in dela nikjer. Delavce so odpuščali v trumah. Za bedo te družine je izvedelo "krščansko dobrodelno društvo", kateremu je načeljevala soproga tovarnarja gospa Reich; ona in dve druge dame so prišle h Klariču in hotele vedeti h kakšni veri spadajo Klaričevi, koliko je v družini otrok, zakaj mož ne dela itd. Mladega Klariča ni bilo doma — iskal je delo — v stanovanje pa je malo prej vstopil hišni gospodar, ki je prišel tirjati stanarino. Klaričevka je damam pojasnila, da niso prišle v stanovanje pobožne družine ki se bi ponašala s to ali ono vero, kar jih je zelo iznenadilo ter navidezno užalilo. Zagledale so hišnega gospodarja in namignile, češ, kadar moža ni doma, sprejema mo-

ške obiske. Hišni posestnik je čul opazko "dobrotelne" dame ter se z zgražanjem poslovil. Za njim se odpravljajo tudi dame, češ da nimajo tu ničesar več iskati; pot jim zastavi stari Klarič ter jim v razburjenem tonu pove dolgo pridigo kaj da misli o Reichu, o "krščanski" dobrotelnosti in takih stvareh.

Ivan se vrne ne da bi dobil delo. Muči ga skrb, katera se mu prikazuje v halicunacijah in mu trga možgane. Na obisk pride nekdanji njegov prijatelj, in ko vidi v kakih razmerah živi, mu pravi, da lahko dobi zanj delo. Ivan je bil ves vesel, a to veselje je trajalo le nekaj časa, kajti obiskovalec mu je pojasnil, da je treba pri delu katerega mu je pripravljen preskrbeti samo pet prstov in spretnosti. Silil ga je med tatove. Ivan je to "službo" jezno odklonil in dejal, da revežu od ene strani ponujajo dušno pašo v obliki molitev ter "krščanske" dobrotelnosti, od druge pa ga vabijo med tatove; pošteno delo mu odrekajo. Razgrne časopis in lista po njem. Opazi notico, s katero občina naznanja, da družinam brezposelnih ne bo mogla več dajati podpore, katere bodo v bodoče deležne samo vdove in sirote. Zopet se prikaže skrb. Ivan omaga v tem boju, gre v sosedno sobo in se ubije. Ženi in otrokom je oskrbel občinsko podporo....

Starega Klariča je igral Frank Sepich. Bil je v splošnem zelo dober; delal pa je napako, da je sovražne poglede in kretnje napram damam "krščanskega dobrodelnega društva" nekoliko pretiraval. Njegovega sina je igral Andrew Miško iz Chicaga. V prvem dejanju se mu je poznalo da na nastop ni bil pripravljen, dasi je imel isto vlogo v tej igri na predstavi meseca novembra v Chicagu. V drugem je bil že veliko boljši in je nastopal sigurnejše. Njegova žena Marija (Frances Milostnik) je mirno prenašala bedo. Ni vpila nad možem ker ne dobi dela, pač pa ga je tolažila. Oba Klariča sta se ji smilila. Bolehna je, in sosedá, ki je bila sama uboga, ji je prinesla včasí juhe. Vselej kadar je sosedá odšla, jo je dala svojim otrokom. Pač, mati! Frances Milostnik je vlogo dobro pogodila, razen v nekaterih prizorih. Ko se je odpravljala v mesto in izročila otroke v varstvo sosedí, se mi je zdelo da je pozabila na bedo v hiši, ker na obrazu ni kazala tiste boli kakor v drugih prizorih. Tudi prizor ko se vrne in izve o žalostnem koncu njenega moža, se ji ni posrečil. Vik, ki ga je dala iz sebe, je bil pretiran in zgrešen. Otroka (R. Jelenc in F. M. Sepich) sta izvršila svoji vlogi dokaj dobro, igrače pa bi morala imeti primernejše. Dobro sosedo gospo Basič je igrala J. Chuk. Ona je "American born", in to je deloma krivo, da je nekatere besede in ime Klarič napačno naglašala, oziroma izgovarjala. V ostalem je igrala dobro. Pavel Prstič (Anton Debeve), ki ima vlogo skušnjavca, je bil zelo dober. Napravil bi še boljši efekt če bi govoril kjer igra zahteva tišje in skrivnostnejše. Hišni gospodar (Frank Nago-de) je bil dobro zadet tip. Nastopal je sigurno; napram Klaričevi ki jo je prišel tirjati za stanarino ni bil ne prestrog in ne premehak, pač pa malo preglasan. V nastopu pred "krščanskimi" damami je bil stoodstoten. Štefan Vernič, odbornik strokovne organizacije, dobrodušen sodrug (Anton Simonc) je govoril gladko in s poudarki, toda njegove kretnje niso bile najboljše. Ga. Reich (Mary Stih) bi bila boljša če bi pokazala malo več sarkazma, npr. v prizoru, ko reče o Klaričevki, da sprejema moške obiske. Ostali odborniki (Frances Rupnik in Miss Fludernik) sta izvršili svoje vloge povoljno. Skrb (L. Setina) ni pokazala ni-

kakšnega znamenja ko se začuje strel iz sobe mladega Klariča, drugače pa je nastopala pravilno.

Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. Najmanj sto oseb je moralo oditi ali pa ostati v drugih prostorih poslopja.

Žal, da je velika gnječa povzročila med igranjem te drame precej šuma. Nekateri gledalci so se celo smejali, dasi smeh na taki predstavi ni prav nič na mestu. Ne pričakuje se od udeležencev da bi plakali, pričakuje pa se resnost ker jo take predstave absolutno zahtevajo. Kdor se na njih smeje, pokaže le slabo razumevanje dramatike in pa pomankanje čustev. Udeleženci v veliki večini, namreč vsi ki so predstavi sledili, so bili s prvo in drugo igro zelo zadovoljni. Režijo je vodil s. Martin Jelenc, igralce pa je maskiral A. Miško.

Med prvo in drugo igro je mala Miss F. M. Sepich deklamirala "Pravico"; za svoj fini nastop zasluži vse priznanje.

Klub JSZ. v Sheboyganu je dosegel s svojimi letošnjimi dramskimi priredbami velik uspeh, in ob enem si je pridobil simpatije širše publike. Gojitev dramatike zahteva mnogo dela in truda, vendar pa je pričakovati da bo klub vztrajal tudi pri tem delu. Slovenskemu občinstvu v Sheboyganu priporočam, da poseča njegove priredbe in mu s tem poplača trud, ki ga ima z dramatikom. Še boljše pa je, da se tisti ki imate voljo sodelovati, pridružite klubu. Čim več aktivnih članov in članic, toliko večji bodo uspehi. Klubove seje se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu v Fludernikovih prostorih.

Anton Žagar.

VŠČIPCI.

Župnikovi policaji.

"D.S." piše, da je pozval policaje na C. Novakov shod v Detroitu "Father Sustersich". Ta "Father" ni nihče drugi kot hrvatski župnik v Detroitu. Tudi to piše "D.S.", in dostavlja, da jo je pozval v imenu vseh reakcionarjev in koruznih socialistov. Policija v Detroitu pa je tako radikalna, da je vrgla iz dvorane edinega človeka, ki je hotel ugovarjati "govorniku" in mu postaviti "pitanja". "Father" Sustersich je torej v imenu reakcije najel policijo da je protektirala Novakov shod, in namesto da bi mu bila "D.S." hvaležna, ga blati.

Pogreb in ohcet.

Pogreb in svatba v istih prostorih ob istem času nikakor ne gre skupaj. Ker se pogrebov običajno ne odlaga, morajo svatje čakati da se solze posuše. Burka in drama tudi ne gre skupaj. Dramske predstave na ta način zmešane so kakor vesela Kurentova svatba in žalosten pogreb v jesenski megli vse ob istem času na istem prostoru. Ne gre pa ne gre skupaj. — *Ti-Bi.*

Črni oblaki.

V Pittsburghu ugibajo v krogih Hrvatske Bratske Zajednice, ako ni vsa sedanja Grškovičeva-Ziničeva-Radnikova" gonja voda na mlin reakcije. Rezultati volitev delegatov v društvah HBZ. so svareča znamenja,

V JUGOSLAVIJO

vas odpremimo z največjim parnikom. Preskrbimo vam potni list, vize, izkaz izplačil dohodninskega davka in dovoljenje za povratek v Ameriko. Naši zastopniki skrbijo za vas na potovanju. Zastopamo vse parobrodne družbe in odpremimo vas s katerikoli parnikom želite.

DENAR V JUGOSLAVIJO

pošiljamo po najnižjih cenah in vsaka pošiljatev je izročena v najkrajšem času. Poslužite se tega zavoda.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

Imovina nad
\$20,000,000.00

1900 Blue Island Ave., vogal 19. ceste
CHICAGO - - - - - ILLINOIS.

VARNA BANKA ZA VLAGANJE VAŠIH PRIHRANKOV.

da se bo organizacija, katera je bila komaj za silo iztrgala narodnjaški reakciji, skoro povrnila v njeno naročje. Bo zanimivo in morda tudi tragično. — *Pittsburška cekarca.*

Se sedaj nismo napredovali.

Jugoslovanska Napredna Zveza nas še sedaj ni pognala naprej. Vendar pa se opaža več zanimanja, toda le za kandidate in za glasove volilcev. Drugega napredka pri nas ni. Delamo trdo, pridušamo se in molimo. — *Viko Vikovich.*

Zakaj se Old Timer ne oglasi?

Vprašujejo me, čemu se ne oglasim. Mnogo bi lahko napisal, kajti opeka iz po procesiji podrtega dimnika se je zopet okadila in okadili so se tudi nekateri na-

predni in nenapredni rojaki, katere bo treba čistiti brez Cirilove-Matijatove procesije. Sedaj še čakam, ker se dim tako lepo vali. — *Old Timer.*

Debata na pogrebih.

Če hoče kdo debatirati, naj se udeleži pogrebov naših bratov v Chicagu. Debatirajo kar trije in več naenkrat. Če so pogrebi redki, se take debate transferirajo v druge prostore. Bile bi zanimive pred večjo družbo v dvorani. Predlagam, da tisti ki radi debatirajo to sugestijo vpoštevajo. Kaj bi se trudili samo za par ljudi!

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje sec. kluba št. 27. se vrše dvakrat v mesecu: vsako drugo nedeljo dopoldne in vsako tretjo nedeljo popoldne. Seja tretje nedelje v mesecu je namenjena v glavnem za predavanja in diskuzije. — Sodrugi, prihajajte redne k sejam in pridobite klubu novih članov!

ČAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. CAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerne.

Postrežba točna.

Pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik
"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba
za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad S. Lawndale Ave., vogal W. 26th St.

Stan 2316 S. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213

Uradne ure: Od 2 do 4 pop., in od 7 do 9 zvečer.

6% IN VARNO 6% IN VARNO

Zlati bondi na prvo vknjižbo za
na imenitnem prostoru ležečo
lastnino, na prodaj pri nas

MILLARD STATE BANK

3643-3645 WEST 26th STREET

At Millard Avenue

CHICAGO, ILL.

Oglejte si naše varnostne bančne shrambe,
največje na zapadni strani mesta.

BANČNE URE:

V ponedeljek in četrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer;
v torek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne;
v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.

FRANK GANTAR se priporoča rojakom
pri nabavi drv, preme-
ga, koksa in peska.
1201 Wadsworth Ave. Phone 2726 Waukegan, Ill.

BARETINCIC & HAKY POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekeramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriških, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav.
Za obilna naročila se toplo priporočam.

NAJVEČJI SVETOVNI JEZIKI.

in deveti, vsaki s 50 milijoni ljudi. Poljščino govori 20 milijonov ljudi. Češčino 8, jugoslovanščino 8, slovaško 3, itd. V mnogih teh narodih je Trinerjevo grenko vino zelo udomačeno. V združenih državah in Canadi je ta izvrstna železodna tonika znana čitateljem vseh dnevnikov, tednikov in mesečnikov v 23 različnih jezikih. Ako trpite na slabem apetitu, prebavi, ali ako imate

v črevesju pline, glavobol, slab spanec, ali podobni železni nered, pojdite k vašemu lekarnarju ali trgovcu z zdravili in kupite Trinerjevo grenko vino, ki vam bo vedno pomagalo. Ako ga ne morete dobiti v vaši bližini, pišite naravnost na Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

Kozakevičev koncert.

Jugoslovensko Prosvetno Udruženje v Chicagu priredi v nedeljo 4. aprila ob 8. zvečer v dvorani Pilsen Sokol, 1814 So. Ashland Ave., velik koncert; na katerem nastopi poznani ruski koncertni pevec Štefan Kozakevič. Kozakevič je imel že mnogo koncertov v raznih mestih Zedinjenih držav, toda ta je prvi v Jugoslovanski koloniji Chicage. Na glasovirju ga bo spremljala Mercedes Bennet. Poleg Kozakeviča nastopi s svojimi točkami tudi nekaj hrvatskih pevcev in pevk. Po koncertu bo plesna zabava, na kateri bo sviral tamburaški zbor "Zrinski". Vstopnina v predprodaji je \$1, pri blagajni \$1.25. Vstopnice v predprodaji se dobe v Ivšacevi restavraciji na 1327 W. 18th St., v brivnici Lukiča na 1136 W. 18th St. in v Mamekovi trgovini, 1721 S. Racine Ave.

CENIK KNJIG.

Nadaljevanje z 2. strani.

UDOVICA. (L. E. Tomić), povest 330 strani, brošir ja 75c, ve- zana v platno	1.00
VAL VODNIKA izbrani spisi, broš.	.30
VIANJEVA REPATICA. (Vlad. Levstik), 506 strani, vezana v platno	1.50
VITEZ IZ RDEČE HISE. (Ale- ksander Dumas star.), roman iz časov francoske revolucije, 504 strani, broširana 80c, vezana v platno	1.25
ZABAVNA KNJIŽNICA, zbirka povesti in ertic, broširana . . .	.65
ZADNJA PRAVDA. (J. S. Baar) roman, broširana	.75
ZADNJI VAL. (Ivo Šorli), roman, vez.	1.00
ZAJEDALCI. (Ivan Molek), po- vest, 304 strani, vezana v plat- no	1.75
ZA SREČO, povest, broširana . . .	.45
ZELENI KADER. (I. Zorec), po- vest, broš.	.45
ZGODBE IZ DOLINE SENT- FLORJANSKE, (Ivan Cankar), vezana	1.50
ZLOČIN IN KAZEN, E. M. Do- stojevskij), roman, dve knjige, 602 strani, vezane	2.50
ZMOTI IN KONEC GOSPODI- NE PAVLE, (I. Zorec), broši- rana	.40
EVONARJEVA HOI, povest, bro- širana	.65
ZENINI NASE KOPENELE, (Rado Murnik), broširana . . .	.30
SLOVENSKI PISATELJI: FRAN LEVSTIK, zbrani spisi, ve- zana	1.25
FRAN ERJAVEC, zbrani spisi, vezana	2.00

JOS. JURČIČ, zbrani spisi, II. zv. vezan	1.50
III. zv. vezan	1.50
IV. zv. vezan	1.25
V. zv. vezan	1.00
VI. zv. vezan	1.00
FR. MASELJ-PODLIMBARSKI zbrani spisi, vez.	1.50

PESMI IN POEZIJE.

BASNI. (Jean de la Fontaine, iz francoščine prevel I. Hribar) vezana	1.00
MLADA POTA. (Oton Zupanič), pesmi, trda vezba	.75
MODERNA FRANCOŠKA LIRI- KA. (Prevel Ant. Debeljak), vezana	.90
PESMI ŽIVLJENJA. (Fran Al- brecht), trda vezba	.50
POEZIJE. (Fran Levstik), vezana POHORSKE POTI. (Janko Gla- ser), broširana	.90 .35
SLUTNJE. (Ivan Albrecht), bro- širana	.45
STO LET SLOVENSKE LIRI- KE, od Vodnika do moderne, (C. Golcar), broš. 90c, vez.	1.25
STRUP IZ JUDEJE. (J. S. Ma- char), vezana	1.10
SLOVENSKA NARODNA LIRI- KA, poezije, broširana	.35
SOLNCE IN SENEC. (Ante De- beljak), broširana	.50
AVOJEMU NARODU, Valentin vodnik, broširana	.25
SLEZKE PESMI. (Peter Bezruč), trda vezba	.50
TREBOVLJE. (Tone Seliškar), proletarske pesmi, broširana 50c; vezana	.75
TRISTIA EX SIBERIA. (Voje- slav Mole), vezana	1.25
V ZARJE VIDOVE. (Oton Zu- panič), pesnitve, broširana . . .	.40

IGRE

ANFISA. (Leonid Andrejev), broširana	.50
BENEŠKI TRGOVEC. (Wm. Shakespeare), vezana	.75
CARILJEVA ŽENITEV-TRIJE ZENINI. (F. S. Tauchar), dve šalo-igri, enodejanske, brošira- na	.25
GOSPA Z MORJA. (Henrik Ib- sen), igra v petih dejanjih, bro- širana	.60
KASIJ, drama v 3 dejanjih . . .	.75
JULIJ CAZAR. (Wm. Shakes- peare), vezana	.75
MACBETH. (Wm. Shakespeare), vezana	.75
NAVADEN ČLOVEK. (Bran. Gj. Nušić), šala v treh dejanjih, broširana	.35
NOČ NA HMELJNIKU. (Dr. I. Lah). Igra v treh dejanjih, bro- širana	.35
OTHELLO. (Wm. Shakespeare), vezana	.75
ROMANTICNE DUBE. (Ivan Cankar), drama v treh de- janjih, vezana	.85
ROSSUM'S UNIVERSAL RO- BOTS, drama s predigro v 3 de- janjih	.50
SEN KRESNE NOČI. (Wm. Shakespeare), vezana	.75
UMETNIKOVA TRILOGIJA. (Alois Kraigher), tri enodejan- ke, broširana. 75c; vezana . . .	1.00
ZNANSTVENE RAZPRAVE. POLI- TICNI IN GOSPODARSKO SO- CIALNI SPISI. UČNE IN DRUGE KNJIGE IN BROSURE.	
ALI JE RELIGIJA PRENEHA- LA FUNKCIONIRATI? De- bata	.30
ANGLEŠKO-SLOVENSKI BE- SEDNJAK. (Dr. J. F. Kern) . . .	5.00